

Skema til høringssvar – anmeldelse af forskningsdata

Dette skema anvendes til høringssvar vedr. bekendtgørelser om anmeldelse af digitale forskningsdata hos statslige myndigheder

Alle høringssvar bedes indført i nedenstående tabel i respektive felter, der kan udvides ved behov. Skemaet sendes til mailbox@sa.dk med emnet ”Høringssvar ang. bekendtgørelser – Indsamling og Bevaring”.

Dokumentet bedes sendt som Worddokument.

Navn på myndighed	Forsvarsministeriets Personalestyrelse, Veterancentret.
Kontaktoplysninger på myndighed	Forsvarsministeriets Personalestyrelse Veterancentret Ringsted Kaserne Garnisonen 1 DK-4100 Ringsted
Navn på kontaktperson	Christian D. G. Stoltenberg
Kontaktoplysninger på kontaktperson	Vetc-vic13@mil.dk
<i>Generelle spørgsmål/kommentarer vedrørende høringen</i>	<p>Formålet med Bekendtgørelse om anmeldelse af digitale forskningsdata hos statslige myndigheder (herefter bekendtgørelsen) er jf. bilag A2 at styrke indsatsen ”for bevaring af forskningsdata således, at forskningsdata på sikker vis kan genanvendes af såvel samtidens som nutidens forskere.” Intentionen med at genanvende data grunder sandsynligvis i et ønske om, at forbedre mulighederne for forskning generelt, hvilket er et ønske Veterancentret kun kan bifalde.</p> <p>For at intentionen skal lykkes, og for at bekendtgørelsen ikke skal have utilsigtede konsekvenser har Veterancentret dog nogle forbehold og en række kommentarer til dens nuværende form.</p> <p>Ifølge arkivlovens §23 vil arkivenheder, som indeholder oplysninger om enkeltpersoners private, herunder økonomiske, forhold være tilgængelige når de er 75 år gamle. Med mindre en hyppig brug af arkivlovens §§31 og 33 påtænkes, stiller Veterancentret i dette lys spørgsmålstegn ved gavnligheden af bekendtgørelsen for samtidens</p>

	<p>forskning, og henstiller til også at indføre undtagelser for anmeldelses- og arkiveringspligten i en række tilfælde (se nedenfor).</p> <p>I bilag A2 henvises der til persondatalovens § 14. Databeskyttelsesforordningen får imidlertid virkning pr. 25. maj 2018 og afløser persondataloven. Er forordningen indtænkt i forbindelse med udarbejdelsen af BEK?</p> <p>I bilag A2 fremgår det videre, at Rigsarkivet overtager det fremtidige ansvar for at bevare data og stille dem til rådighed igen. Betyder dette, at Rigsarkivet overtager dataansvaret i henhold til persondataretten og således fremadrettet skal imødesee den registreredes rettigheder? Hvilke konsekvenser får det for behandling af forskningsdata i myndigheden i tilfælde af kontinuert dataindsamling jf. §3, stk 3?</p> <p>Veterancentret under Forsvarsministeriets Personalestyrelse imødeser gerne en videre drøftelse med Rigsarkivet om håndteringen af de i høringssvaret rejste bekymringer.</p>
<i>Spørgsmål/kommentarer, der også vedrører bekendtgørelse om aflevering af forskningsdata</i>	<p><u>Utlisgtede konsekvenser for den eksisterende dataindsamling</u></p> <p>I Veterancentrets arbejde med veteraner møder Veterancentret ofte udfordringer med at få veteraner til at besvare henvendelser vedrørende spørgeskemaundersøgelser om psykisk helbred i forbindelse med forskning. Der er blandt veteraner ofte skepsis overfor, hvorvidt forskningsdata kan blive brugt til sekundære formål (f.eks. sagsbehandling i f.m. deres videre ansættelse i Forsvaret eller andet). Når Veterancentret henvender sig til veteraner i forbindelse med undersøgelser, lover Veterancentret derfor veteranerne, at deres oplysninger er omfattet af tavshedspligt, og at ingen andre myndigheder i eller uden for Forsvaret vil få indsigt i disse data. Dette har Veterancentret lovet eksempelvis på den fortløbende dataindsamling af spørgeskemaer vedrørende oplevelser på missioner og efterreaktioner heraf, som Veterancentret har foretaget siden 1998, og som danner grundlag for en del af Veterancentrets videnskabelige publikationer. Der er på veteranområdet allerede undersøgelser, der viser, at soldaters anonymitet i forskning øger soldaters beredvillighed til at fortælle om psykiske problemer væsentligt. F.eks. Christopher Warner og kollegers artikel fra 2011: "Importance of anonymity to encourage reporting in mental Health screening after combat deployment" samt Nicola Fear og kollegers artikel fra 2012: Does anonymity increase the reporting of mental Health symptoms?</p>

Ifølge den nye bekendtgørelses §3, stk 3 og §8 skal kontinuerlig indsamling af forskningsdata anmeldes, hvorefter Rigsarkivet vil vurdere, om data skal overføres til Rigsarkivet. I bilag A2 står: ”Ved afleveringen overtager Rigsarkivet det fremtidige ansvar for at bevare data og stille dem til rådighed igen.” Dermed er det for Veterancentret nu blevet tydeligt, at Veterancentret som myndighed ikke længere kan garantere at følsomme personoplysninger afgivet i forbindelse med forskningsprojekter forbliver i Veterancentret, dels da Rigsarkivet jo er en anden myndighed og dels da genanvendelse netop er formålet med den nye bekendtgørelse. Ifølge den kommende databeskyttelsesforordning er Veterancentret endvidere forpligtet til at meddele borgere, hvem data videregives til. Veterancentret vurderer, at et manglende løfte om bevarelse af data indenfor myndigheden, kombineret med beskrivelsen af, at besvarelsesne vil blive ført til arkiv, vil påvirke svarprocenten i Veterancentrets undersøgelser negativt, og muligvis også rigtigheden af de afgivne svar, hvilket vil indebære en utilsigtet forringelse af forskningen på området. Veterancentret anbefaler, at bekendtgørelsen inkluderer muligheder for undtagelse af anmeldelse og overførelse til arkiv i tilfælde, hvor dette vurderes at skade mulighederne for indsamlingen af forskningsdata, hvilket ikke fremstår som bekendtgørelsens hensigt.

Klassificerede data

En del af forskningen ved Veterancentret vedrører også forhold, som kan være klassificerede af hensyn til statens eller enkeltpersoners sikkerhed. Veterancentret anbefaler derfor, at bekendtgørelsen specificerer passende procedurer for anmeldelse og håndtering af klassificerede forskningsdata og for procedurer ift. senere opklassificering af allerede arkiverede forskningsdata.

Konsekvenser for tid til forskning

Bekendtgørelsen medfører en udvidelse af eksisterende anmeldelses- og arkiveringsforpligtelser efter Rigsarkivets meget omfattende skabeloner jf. bekendtgørelsen om anmeldelsesversioner, hvilket vil medføre betydelige omkostninger og allokering af tid til andet end forskning. Det anbefales at langt enklere skabeloner og procedurer for anmeldelse og overførelse af data, som i højere grad harmoniserer med forskeres måde at arbejde og opbevare data på, udvikles. Hvis ikke dette er tilfældet stiller Veterancentret spørgsmålstegn ved gavnligheden for samtidens forskning jf. tidligere kommentar.

Tilbagekald af samtykke

I den kommende databeskyttelsesforordning stadfæstes retten til at tilbagekalde et samtykke. Hvordan skal man forholde sig til personhenførbare data, som er givet på baggrund af et samtykke og som senere evt. tilbagekaldes? Hvis et samtykke tilbagekaldes efter data er afleveret til Rigsarkivet ses det problematisk, at der sidenhen kan viderebehandles på disse data via efterfølgende udtræk af data fra Rigsarkivet.

Sikker genanvendelse af forskningsdata

I bilag A2 er anført, at Rigsarkivet med denne bekendtgørelse vil styrke sin indsats for, at forskningsdata *på sikker vis* kan genanvendes. Hvorledes styrker denne bekendtgørelse indsatsen for, at genanvendelsen sker på sikker vis?

Forfatterskab

At være forfatter på peer-reviewed artikler i videnskabelige tidsskrifter er en helt central ting indenfor forskningsverden og er ikke blevet mindre vigtig i de senere år efter at ansættelsen på de fleste forskningsinstitutioner og universiteter nu afhænger af et stadigt højt antal årlige publikationer. Ifølge Den danske kodeks for integritet i forskningen bør tildeling af forfatterskab baseres på de vidt anerkendte Vancouver-regler for forfatterskab. Et centralt kriterie i Vancouver-reglerne er at en forsker, som har indsamlet forskningsdata skal have ret til at kunne være forfatter, såfremt han også opfylder en række andre kriterier. I tilfælde af arkivering i Rigsarkivet og efterfølgende genanvendelse af samme data uden samtykke f.eks. efter 20 års arkivering jf. Arkivlovens §§31 og 33, vil berettigede forfattere kunne forbigås, med mindre passende procedurer defineres. Denne udfordring er muligvis allerede opstået i tidligere lovgivning, men problematikken forværres yderligere med den foreslåede bekendtgørelses §3, stk 3, hvormed også kontinuert dataindsamling, som ofte foregår på perioder over 20 år forpligtes til løbende arkivering. Det anbefales, at der i bekendtgørelsen sørges for passende beskyttelse af forfatterskab.

Øvrige hensyn

I Lov om videnskabelig uredelighed, der trådte i kraft d.1. juli 2017, henvises der i definitionen af *tvivlsom forskningspraksis* til Den danske kodeks for integritet i forskningen.

Ifølge Den danske kodeks for integritet i forskningen bør forskningsinstitutionerne ”give adgang til opbevaret primært

	materiale og data, undtagen når dette strider mod kontraktlige og/eller juridiske forpligtelser eller gældende bestemmelser, f.eks. om etik, fortrolighed eller beskyttelse af personlige oplysninger eller intellektuelle ejendomsrettigheder.” Der står i bekendtgørelsen intet om sådanne undtagelser og det anbefales, at bekendtgørelsen bringes i overensstemmelse med den danske kodeks, således at passende hensyn tages til disse områder.
<i>§ 1. Bestemmelserne i denne bekendtgørelse gælder for digitale forskningsdata skabt hos statslige myndigheder, herunder universiteter, sektorforskningsinstitutioner m.v. (herefter benævnt myndigheder).</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 2. Ved digitale forskningsdata forstås data, som er skabt i forbindelse med forskning med anvendelse af videnskabelig metode, samt tilhørende dokumentation.</i>	Det er ikke defineret, hvad der forstås ved ”videnskabelig metode”. Derved bliver det mindre klart, hvad bekendtgørelsen egentlig omhandler.
<i>§ 3. Myndigheder skal anmelde digitale forskningsdata som nævnt i § 2 til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.

<i>§ 3. stk. 2. Digitale forskningsdata skal anmeldes, når dataindsamlingen afsluttes, jf. dog stk. 3.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 3. stk. 3. Datasamlinger, som skabes ved monitorering eller kontinuerlig indsamling af data, skal anmeldes, når indsamlingen påbegyndes.</i>	<p>Se venligst indledende bemærkninger ovenfor.</p> <p>Det bør specificeres, at det drejer sig om forskningsdata og ikke om data generelt.</p> <p>Det bør specificeres, at der menes monitorering eller kontinuerlig indsamling af data i forbindelse med forskning.</p> <p>Det bør specificeres, hvordan man skal forholde sig ved bekendtgørelsens ikrafttræden når monitoreringen og/eller indsamlingen af data allerede er påbegyndt. Skal bekendtgørelsen også virke retrospektivt?</p>
<i>§ 4. Forskningsdata, som er skabt gennem eksperimenter eller simulationer, der kan gentages, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 4. stk. 2. Forskningsdata, som er skabt alene ved samkøring af administrative registre, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	§4, stk 2: Samkøring af administrative registre er undtaget. Hvad med enkelte udtræk fra administrative registre? Det burde specificeres, at disse følgelig også er undtaget.

<i>§4. stk. 3. Forskningsdata, som publiceres i deres helhed i publikationer, der er omfattet af Lov om pligtaflevering af offentliggjort materiale, er undtaget fra anmeldelse til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 5. Digitale forskningsdata, der skabes af flere statslige myndigheder, skal anmeldes af den dataansvarlige myndighed.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 5. stk. 2. I forbindelse med anmeldelse af digitale forskningsdata som nævnt i § 3, skal det angives, hvilken myndighed der har ansvaret for varetagelse af arkivmæssige hensyn, herunder en eventuel aflevering til Rigsarkivet.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 6. Statslige myndigheder skal anmelde digitale forskningsdata, der anvendes af både statslige og kommunale og/eller regionale myndigheder, til Rigsarkivet.</i>	Her bruges ordet <i>anvendes</i> . Dette er ikke i direkte overensstemmelse med §1, hvor det konstateres, at bekendtgørelsen omhandler data, der er skabt hos statslige myndigheder.

RIGSARKIVET

<i>§ 6. stk. 2. Data, som er skabt i forbindelse med forskning, hvor en statslig myndighed har instruksbeføjelser og/eller er dataansvarlig myndighed, skal anmeldes til Rigsarkivet af den relevante statslige myndighed efter de regler, som er fastsat i denne bekendtgørelse.</i>	Ingen bemærkninger.
<i>§ 6. stk. 3. Såfremt forskningsdata som nævnt i § 3 skal bevares, sker aflevering til Rigsarkivet.</i>	Se venligst indledende bemærkninger ovenfor
<i>§ 7. Anmeldelse skal foretages efter Rigsarkivets anvisninger.</i>	Se venligst indledende bemærkninger ovenfor vedrørende konsekvenser for tid til forskning.
<i>§7. stk. 2. Anmeldelsen skal vedlægges yderligere oplysninger efter Rigsarkivets anvisninger.</i>	Ingen bemærkninger.

RIGSARKIVET

<i>§ 8. Efter anmeldelsen træffer Rigsarkivet afgørelse om, hvorvidt de anmeldte data skal afleveres til Rigsarkivet.</i>	<p>Afgørelsen af hvorvidt anmeldte forskningsdata skal afleveres til Rigsarkivet bør tage hensyn til, hvorvidt der allerede foreligger aftaler med Rigsarkivet om aflevering af disse forskningsdata.</p> <p>Se venligst indledende bemærkninger ovenfor.</p>
<i>§ 9. Offentlige og private bevillingsgivere kan ved tildeling af midler til støtte af forskningsprojekter udført af foreninger, organisationer m.v. bestemme, at forskningsdata skal anmeldes til Rigsarkivet, når forskningsdata falder inden for de bestemmelser, som er fastsat i §§ 3-4.</i>	<p>Ingen bemærkninger.</p>
<i>§ 10. Bekendtgørelsen træder i kraft xx. måned 2017.</i>	<p>Det bør overvejes at indføre overgangsregler. Se endvidere bemærkninger til § 3, stk. 3.</p>